

"וְתוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשֵׁא עֲשֵׂיב מִזֵּרֶע זֶרַע לְמִינֶיהָ וְעֵץ עֵשֶׂה פְּרִי אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוֹ לְמִינֵיהָ וְיָרָא אֱלֹהִים כִּי טוֹב."

[בראשית א, יב]

האם המטרה מקדשת את האמצעים?

הקב"ה ציוה על האדמה להוציא מקרבה "עֵץ פְּרִי עֵשֶׂה פְּרִי לְמִינֵיהָ". האדמה שינתה מרצון ה'. מסביר רש"י (בראשית א, יא) **"עֵץ פְּרִי - שִׁיחַ טַעַם הָעֵץ כְּטַעַם הַפְּרִי, וְהָיָא לֹא עֲשֵׂתָהּ כֹן, אֲלָא (פְּסוּקָה יב) וְתוֹצֵא הָאָרֶץ עֵץ עֹשֶׂה פְּרִי, וְלֹא הָעֵץ פְּרִי, לְמִיכָן כְּשֶׁנִּתְקַל אָדָם עַל עֹנוֹ נִפְקָדָה גַם הָיָא עַל עֹנָה וְנִתְקַלְלָה"**.

השאלה הגדולה היא, מדוע הארץ שינתה מרצון הבורא? הרי לכאורה אין לה יצר הרע.

עיינ במפרשים כמה פירושים מתוקים מדבש ונופת צופים (למשל, חזקוני, אור החיים וכלי יקר). ושמעתי פירוש בשם הרב קוק, **שהפרי הוא התכלית, והעץ הוא התהליך**.

ונראה לי לומר בס"ד, שע"פ דברי הרב ניתן לומר שהאדמה רצתה להוסיף כבוד שמים, שלא נגיע ישירות לתוצאה. כשמגיעים ישירות לעבודת ה' במלוא תפארתה רואים את ה' וזה נותן שמחה בלב, ונותן המון כח ותנופה לפעול. האדמה רצתה שנקדש את המעשה לכבוד ה' גם כשלא רואים את התוצאה, גם כשלא רואים את ה'. ולפי הבנתה זו העבודה הגדולה יותר, לעבוד את ה' למרות שלא רואים את הטעם בעבודה. כביכול עבודה יותר זכה, יותר צדיקות יש בה כי היא כל כולה לשם שמים (ללא מטרות רווח).

וזו בדיוק הדרך בה הלך אדם הראשון, כשאכל מעץ הדעת. לא היה כאן חטא נתעב של כפירה בה', אלא להיפך, אדם הראשון רצה להוסיף כבוד שמים, וחשב בלבו שקל לו מדי להתגבר על יצר הרע כשהוא חיצוני לו, ולכן עדיף לו לאכול ולהכניס את היצר הרע לתוכו ואז הוא יתגבר עליו, וירבה כבוד שמים. כי לפי הבנתו הגדלת הניסיון תגדיל כבוד שמים (כי בטוח יגבר על יצרו).

כמובן שהנחת יסוד זו מוטעית מן היסוד. עשיית רצון הבורא היא העבודה. לא התחכום בלהוסיף עבודה לכבוד ה', אך ה' לא ציוה אותה. ולכן זהו שבחו של אהרון שלא שינה, למרות שיכל להוסיף לכבוד ה'. הוא בחר להיות עבד נאמן ולעשות רצון ה' כרצונו, כפשוטו.

ולכן אדם הראשון אמר לה' **"אֲכַלְתִּי וְאָכַלְתִּי"** (בראשית רבה יט, יב). על פניו זו חוצפה, אך בהבנה שאדם הראשון היה קודש קודשים, יש לבאר שאדם הראשון לא הבין מה היה חטאו, שהרי כל מה שעשה היה לכבוד ה' ולכן לא רואה בעיה להמשיך ולאכול. לא בהתרסה אלא לכבוד ה'.

האדם נקרא בשם אדם, מצד אחד על שם האדמה, כדכתיב (בראשית ב, ז) **"וַיִּצְרֶה ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֹפֶר מִן הָאֲדָמָה"**. ומצד שני על שם הכתוב (ישעיהו יד, יד) **"אֲדָמָה לְעֵלְיוֹן"**. זאת אומרת אדם נוצר מן האדמה החומרית, אך יש לו שאיפה להדמות לעליון. להתקרב אל ה'.

אם כן אדמה נקראת בשם זה ודאי על שם **"אֲדָמָה לְעֵלְיוֹן"**. כל מהות הבריאה לצעוק אלוקות. האדמה הקדושה רצתה כביכול לעזור לה'. ה' רצה לתת ישר את התכלית. אך האדמה רצתה לקדש את הדרך. ולכן עדיף שהטעם של העץ לא יהיה כטעם הפרי. לא להגיע לתכלית מהר מדי. לעבוד את ה' עם קשיים (אם יהיה קל מדי, לא תהיה מספיק עבודה לכבוד ה'). לא תראה שכר ותעבוד.

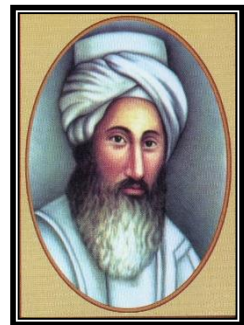
יהי רצון שנזכה לעשות רצון ה' בפשטות, ללא שום התחכמות, רק לעשות רצונו ולשמחו.

תורת החיד"א

ליל שמורים הוא לה' - מכאן תשובה מוצאת למה ששאלו **לִי בְּהַקְדַּמַּת מֶר זִקְנֵי הָרֶב ז"ל דְּאִיךְ כְּתוּב דָּאם הַרְשִׁיעַ ת' (400) יָמִים רְצוּפִים נִכְנָס בְּנִי שְׁעָרֵי טוּמָאָה, וְהָלֹא מֶר הוּא דְאִמֵּר דְּבַל שָׁנָה ל' יוֹם קוֹדֶם הַפֶּסַח הוּא הַמוֹצֵא חֶלֶק א' בְּכָל לַיְלָה וכו'?** **ולפי האמור אין כאן שאלה דאם ל' יום קודם הפסח החזיק ברשעו והוסיף על חטאתו פשע ויום מוסיף על טומאתו אינו בכלל זה ובהשלים ת' יום נכנס להיכל ה' שְׁעָרֵי טוּמָאָה** (דבש לפי ל, יב)

מי יודע מדוע העלון נקרא בשם "שערי שלום"?

להערות ותגובות או כדי להצטרף לרשימת התפוצה ניתן ליצור קשר elul1970@gmail.com מייל

ילקוט יוסף

סימן שמ - מלאכת גוזז

ב. ...וכן מותר לקנח עצמו היטב במים בשבת, דהוי פסיק רישיה דלא ניחא ליה בדרבנן.

ומה שכתבו כמה אחרונים להזהיר בזה אינו אלא ממדת חסידות בעלמא, והמיקל לא הפסיד. ומיהו המחמיר לקנח בנחת שלא יתלשו שערות, תבוא עליו ברכה.

ג. מותר לשפשף את שערות הזקן בעת שרוחץ פניו בשבת, ולא חיישינן שמא ייתלשו שערות, דהוה ליה דבר שאינו מתכוין ואינו פסיק רישיה שהשערות ייתלשו.

ומכל מקום המחמיר תבא עליו ברכה, והמיקל לא הפסיד.

ד. מותר לנשים לפלות את ראש בנותיהן מלכלוך או מכינים בשבת, אף שיש להן שערות ארוכות, וכשהיא מוציאה את הכנים, עלולה לפעמים לתלוש שערות בידה, דמאחר ותלישת שער ביד אין בה איסור אלא מדרבנן, והיא הרי אינה מתכוונת לתלוש שער, אפילו אם הוא פסיק רישיה, הרי הוא פסיק רישיה בדרבנן דלא ניחא ליה, שמותר. ומה שהזהירו בזה הפוסקים אינו אלא ממידת חסידות בעלמא.

ה. מותר ליקח הכינים ושאר הלכלוכים מתוך בגד של עורות של שועלים, אף כשהוא מנתק מן הצמר, מאחר שאינו מתכוין לתלוש את הצמר.

ו. תחבושת [פד - גזה] וכן פלסטר [אגד] הדבוקה בגופו במקום שיש שם שערות, ואם יסירנה בשבת בהכרח שיתלוש שערות בהסרתה, אף על פי כן מותר להסירה אם יש לו צורך בכך, מפני שאינו מתכוין לתלישת שערות. ואף על פי שהוא פסיק רישיה, מותר, משום דהוי פסיק רישיה דלא ניחא ליה בדרבנן שמותר.

ז. אסור להסתרק במסרק בשבת, שהרי בהכרח נתלשות שערות, אבל מותר לסדר השערות במברשת רכה. [ומכל מקום האיסור להסתרק בשבת אינו אלא מדרבנן, ולא מדאורייתא].

ח. וכבר התריעו הפוסקים, על מה שאנו רואים במקצת אנשים המקילים ראש לסרוק את ראשם בשבת, והדבר נעשה אצלם כהיתר, ואוי לעינים שכך רואות שעוברים על איסור שבת, ומן הראוי שכל חכם יזהיר על כך לאנשי קהלתו, אולי ישמעו ויקחו מוסר.

ט. חייל הנמצא בצבא של גויים, וקיבל פקודה לגלח את זקנו בשבת כדי לקבל פני שר נכבד, ואין לו אפשרות לסרב לפקודה, עדיף שיתגלח בשבת ע"י גוי, מאשר יגלח בעצמו על - ידי סם.

